

Sub conducerea: Prof. Augustin Cosma
Timișoara III, Str. Vadul Călugăreni nr. 2

Cu tinere glasuri, de tinere firi,
 Cuprinși de-amintirea străbunei
 [măriri,
 Spre Soare ni-e gândul și mergem
 [spre el,
 Lumina ni-e ținta și binele țel:
 Trăiască-ne țara și neamul!

Cu dreapta 'nălțată spre *Tatăl de Sus*,
 Jurat-am pe tot ce strămoșii ne-au spus:
 Unire 'ntre frați și pe *Domnul să-l*
 [iubim
 Și-*altarul de jertf' al națiunii să fim*
 Și sufletul neamul nostru.

G. Coșbuc

Cuprinsul:

	Pag
<i>Stf. C. Ghiban</i>	Unire 1
<i>D. R. Ionescu</i>	Amiază 2
<i>Mircea Bena</i>	Oaia rătăcită 3
<i>Nicolae Marghetic</i>	Colind 7
<i>Ioniță Buftea</i>	Bocset 8
<i>Ichi</i>	Poveste cu copii și cu câini 9
<i>N. I. Brebenel</i>	Răsărit 12
<i>Gh. Tobiaș</i>	Cântec hinduş 12
<i>F. Ardelean</i>	Amintirea 13
<i>L. T. Loga</i>	Un tremur de perdea 14
<i>Costel Giurgiuța</i>	Epigrame 17
<i>Florin Marcu</i>	Natură mōartă 18
<i>Marius din Segarcea</i>	Eigrame..... 19
<i>M. Cârstea</i>	1 Martie 19
<i>Costin Miron</i>	Dragă prietene..... 20
<i>Tata (A. C.)</i>	Impăcare cu tine..... 21
<i>Traian P. Orlof</i>	Odaia mea 23
<i>Daf</i>	Epigrame 24
<i>Corneliu Pop</i>	Povară nătângă 25
<i>Sergiu Dorion</i>	Tărie 26
<i>Liviu Secoșan</i>	Foi volante 26
<i>Jula Mugurel</i>	Maxime 27
<i>S. Mirescu</i>	Dor de primăvară 28
<i>Sanda Ghernuleț</i>	Era o zi 29
<i>S. Petrescu</i>	Reverie 29
<i>Ioniță</i>	Deștăinuire 30
<i>Ionel R. Țuca</i>	O seară de sbucium 31
<i>Rodica Deleanu</i>	Dorul 33

Țara Visurilor Noastre

Anul VIII

Martie

Nr. 3

Revistă literară pentru tineret. Apare lunar, afară de lunile de vacanță, sub conducerea prof. Augustin
C o s m a, Timișoara III, Str. Vadul Călugăreni nr. 2. — Inreg. la Tribunalul Timiș-Tor. sub nr. 98/1941.

Unire

Unire, vis din visul sfânt al Țării mele,
Stindard înfipt pe creștet de morminte
Ești imnul scris cu sângele fierbinte,
Ce a curs din plin din pieptul nostru dac;
Unire, soare strălucind printre drapele
Și vis etern al morților ce tac.

Hotarul ce din lupta milenară,
L-am adunat fărâcă cu fărâcă,
In veci credeam că nu se mai dărâcă;
Cântând privea românul mândra Țară
Și înflorea din primăvara ei,
Dar ca potop veni furtuna iară,
Că'n lume-avem atâți dușmani mișei.

Au năvălit atâtea gloate hune,
Să smulgă florile credinței noastre,
Să'nalțe nori de ură'n zări albastre,
Să'nece doina vetrelor străbune.
Ei calcă peste cripte de martiri,
Dar morții noștri au să se răzbune.
Căci vine ziua marei împliniri.

Fânturi din trupul Horiei cer sânge.
Și lancu și-a scăldat cu lacrimi crucea,
Se clatină mormântul dela Ciucea,

Și'ntreg Ardealu'njurul lui se strânge.
Pe Someș sună glasul lui Mihai,
Barbari, vrem să stropim cu-al vostru sânge,
Ogoarele străbunului nost plai.

Ne-au schingiuit destul cotropitorii;
Cu trupul biciuit de suferință
Ne-am înarmat cu suflet și credință
Ca mâine noi să fim răzbunătorii
Eroilor uciși pe crude roți;
Români cu fruntea sus, pe culmi de glorie,
La luptă dreaptă să prnim cu toți.

Unire, vis din visul sfânt al Țării mele,
Stindard înfipt pe creștet de morminte,
Ești imnul scris cu sângele fierbinte
Ce-a curs din plin, din piepturi de martiri.
Unire, soare strălucind printre drăpele
Adu-ne ziua sfintei întregiri.

28, Decembrie 1943.

Sit. C. Ghiban

Amiază

(unui prieten mort în Ucraina)

Ne gâtuie căldura, stăm a lene
în nesfârșitul stepei ucrainiene...
Stăm încleștați cu setea și cu cerul
ce ne despică pieptul cu hangerul.

Ceahlăuri uriașe de lumină
ucigătoare peste noi se'nclină...

Zănateci ne târâm pe zări, secate
— ne zvârcolim cu soasele'n veston —

*ne-a otrăvit cocleala din bidon
și-acum ne roade'n gurile uscate.*

*Sub rana cerului, bolnavă și posacă,
lovește sângele în tâmple ca'ntr'o toacă
și zbate'n țeastă — grea, istovitoare,
cadență neagră: soare, soare...*

*Privirea'n nesfârșit se varsă
— bolnavă, spălăcită, arsă —
și ostenită, alergată,
se clatină și cade beată.*

*Ne-am sfâșia fără cruțare,
ca să scăpăm de cer și soare,
de nu s'ar zbate'n pieptul chinuit
de sete, de pârjol, de nesfârșit,
cu zvârcolire ca de fiară,
cadență albă: țară, țară...*

D. R. Ionescu

Oaia rătăcită

(urmare)

III

Să ne întoarcem acum, spre mai bună înțelegere a întâmplărilor, cu două zile mai înainte, Joi. La hanul din sat poposiseră după amiazi un negustor cu sluga lui, mergând cu un car de mărfuri la târgul din Sibiu.

Dupăce se îndestulaseră ei și caii lor de hrană și odihnă, se pregăteau să plece mai departe.

Inzadar încerca hangiul să-i oprească la el peste noapte, spunându-le în ce primejdie se vără de bunăvoie dacă pleacă.

Negustorul nu voia să știe de nimic, trebuind să ajungă la Sibiu cel mai târziu până Vineri seara, așa că trebuiau să călătorească toată noaptea.

Nu le era frică de altfel de nimeni, fiind amândoi oameni tineri în putere și având ca ajutoare credincioase câte o flintă cu țevă lungă și câte un jungher italianesc.

În timp ce negustorul stătea de vorbă cu hangiul, la o masă din sala mare a hanului, se afla un țăran tânăr care se vedea a fi foarte viteaz la băutură, judecând după ulcelele de lemn, goale ce se îngrămădiseră în fața sa.

Sprîjinit în cot, părea strein de lumea aceasta, dus pe gânduri spre cine știe ce tărîm închipuit.

Cine l-ar fi privit însă mai de aproape, ar fi băgat de seamă că n'avea acea privire rătăcită și tulbure ca a celor dovediți de tăria vinului.

Ar fi observat chiar că el ascultă cu băgare de seamă la vorbele ce le schimbă negustorul cu hangiul.

S'ar fi putut deasemeni vedea că decâteori neguțatorul părea că se lasă înduplecat să rămână până a doua zi, fața tânărului se alungea și colțurile buzelor se lăsau în jos a supărare și de câte ori negustorul părea a se hotărî să plece atunci, fața tânărului se retuncea și ochii îi scânteiau.

Când rămase hotărît că drumeții pleacă imediat, tânărul se ridică dela masă și se îndreptă clătînându-se, spre ușă.

Ajungând afară, trase de câteva ori adânc în piept aerul curat și răcoros al serii și fără să se mai clatine, merse la poartă. Aceasta ar fi dat poate de bănuît cui l-ar fi văzut, dar nu-l vedea nimeni, doar luna și stelele arginții cari se aprindeau una câte una, sau ochii galbeni, somnoroși, ai căsuțelor din sat, cari se stingeau unul câte unul, închizându-și pleapele peste truda unei zile de muncă.

Tânărul ieși în drum. La poartă, legat de stâlp, îl aștepta calul, care-l întâmpină cu un rânchezat de bucurie.

Ușa hanului se deschise a doua oară lăsând să iasă negustorul cu sluga. Ei se îndreptară spre carul lor și începură să-l pregătească de plecare.

Țăranul cel tânăr încălecă și o porni agale spre sat. Când ieși însă din vederea hanului, coti la stânga pe o ulicioară care dădea la râu, trecu apa și ieși în câmp.

O luă apoi la galop cu botul calului îndeptat spre dealul cu vizuina hoților.

Ajuns la poalele dealului, struni calul și ducând mâinile la gură, scoase de trei ori țipătul cucuvelei.

Din vârful dealului îi răspunse de trei ori acelaș semnal.

De jos se auzi acum de două ori țipăt de uliu iar de sus îi răspunse din nou întreitul țipăt de cucuvea, semn că a fost înțeleș.

Când ultimele vibrații ale țipătului se pierdură în aer, călărețul își întoarse calul și porni la pas spre sat, tot pe cărarea lăaturalnică dela venire.

Cerul strălucea de stele și un vântuleț adia ușor.

Liniștea nemărginită din jur în care răsuna doar pasul măsurat al calului și țârăitul vreunui greer, se coboară în sufletul drumețului.

Merse o vreme lăsându-se în voia calului, necugetând la nimic.

Privi apoi în sus, la bolta înstelată, care cu cât o privea mai mult, cu atât îi părea mai depărtată, mai adâncă și mai nepătrunsă.

Fără să știe de ce, tânărului îi veni în minte mama sa care demult, când el, Macarie, era în prima copilărie, îl învățase să se roage și-i spusese că după bolta aceea sălășluște Dumnezeu.

Și-L închipuia un moș cu barbă mare, cu privire blândă așa cum i-L arăta și icoana din biserică, însemnată cu iscălitura lui „Ioan, zograf din Poiană“.

Crezuse în El, atâta timp cât fusese sub privighere. Părinții îi trăiseră puțin. Mama sa murise când el avea șapte ani iar tatăl său o urmă după puțin. Copilul fu luat de un unchiu al său, care-l crescă și-i purtă de grije de avere.

Și acesta însă îl lăsă la 17 ani.

Tânărul Macarie, rămas de capul lui, începu să se depărteze de căile bune.

Se căsători cu o fată bogată, care muri însă din naștere, împreună cu copilul. Când a îngropat-o a fost ultima dată când Macarie a mers la biserică.

Ne având pe cine iubi, a început să îndrăgească băutura și banii.

Când nu era la câmp, îl aflai la han, iar când era acasă se ducea în beciu și-și privea cu drag galbenii ținuți într-o oală de pământ.

Avea și pământ mult, era printre cei mai bogați oameni din sat, dar mereu i se părea că n'are destul, încât tot cumpărându-și, ajunsese de nu mai prididea cu lucrul.

Odată, cu vreo doi ani mai înainte, vânduse la târg două perechi de vite. Când se'ntoarse seara și trecu hula, se pomeni faconjurat de vreo zecă tâlhari. Il văzuseră trecând dimineața cu vitele și bănuiau că se va întoarce seara cu bani.

Macarie nu se așteptase la atac, deoarece nelegiuții nu dăduseră de mult semn de viață. Dintre tâlhari se apropiase unul de el, îl întrebase prietenos cum îl cheamă, a cuie și de unde este.

Când îi spuse din care sat e, tâlharul stătu puțin pe gânduri apoi se îndreptă spre Macarie zicându-i:

Am ținut sfat cu căpitanii mei și am hotărît să-ți lăsăm banii și libertatea dacă te vei învoi la ce-ți voi spune:

Tu ești din satul cel mai apropiat de văgăuna noastră. Stând la cârciuma unde se opresc toți negustorii, ai putea să ne dai de veste de câte ori se apropie vreunul pentru a ne pregăti din vreme să-l primim cum se cuvine. Tot așa ne-ai spune de câte ori se vestește vreo cercetare a stăpânirii.

În schimb, te vom cinsti și noi cu câte ceva din pradă, de ne vei fi credincios.

Macarie primise ca să-și scape banii. Se gândea că nu-va fi greu. Și așa își petrecea el o parte din timp la cârciumă. A trebuit însă să facă și un zapis cu jurământ, în care se lega să slujească pe tâlhari cu credință. Dacă nu, îl aștepta răzbu-narea întregii cete.

După ce îndeplini toate acestea, Macarie îndrăzni și el să

ceară ceva, un lucru ce făcu pe tâlhari să zâmbescă. Cerea ca niciun negustor să nu fie ucis, spunând că n'ar vrea ca din cauza lui să-și piardă vieața oameni nevinovați.

Ioanichie, șeful cetei, îi promisese că se va mărgini să ia negustorilor doar lucrurile de preț de care se poate folosi. Cu vieața n'are ce face.

De atunci lucrul mersese strună. Macarie își făcea datoria. Din când în când, șeful îl lăuda, dându-i câte o piatră de preț. De câteva ori Macarie fusese chiar în văgăuna tâlharilor, dar numai noaptea, legat la ochi și condus fiind de unul din tovarăși.

Amintirile îl cotropiseră cu totul.

Când se trezi din retrăirea trecutului, calul cotise pe cărarea ce ducea în sat.

Două detunături slabe, venite dinspre dealul tâlharilor îl făcură să tresară.

Se opri o clipă, ascultând, apoi dădu pinteni calului și se îndreptă spre casă, cu neliniștea în suflet.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(Va urma)

Mircea Bena
VI. B. Loga

Colind

Micului meu prieten Voicu

Am plecat, pe înserate,
Trei copii cu traista'n spate
Și-au privit, tăcuți, spre cer.
Fața lor era scaldată
De o lumină minunată,
Lerui, Doamne, ler.

S'au oprit în satul mic
Așezat pe un colnic,
Hăt departe ...colo în zări.
Și apoi, pe la ferestre,
Au dus lumii marea veste,
Mări, Doamne, mări.

Când apoi, cuprinși de dor,
Au pornit spre casa lor,
S'a desprins o stea din cer;
Fulgii au stat; iar colo sus,
Le-a zâmbit pruncul Isus,
Lerui, Doamne, ler.

Nicolae Marghetici
V B. C. D. L.

BCU Cluj / Library Cluj

Boccet

Dora, inimă și vis
Făurită 'n nopți senine
Pentru tine, pentru tine
Ochii lumii s'au închis.

Fermecată și tăcută
Dora gata — cosânzeană,
Cu miros de sânziană
Azi pământul te sărută.

Dora, chip bălai și sfânt
Ruptă din iconostas
Unde-i dulcele tău glas
Unde-i scumpul tău mormânt?

Dora, visele se frâng
Dulce somnul să te-aline,
Pentru tine, pentru tine
Nu mai am decât să plâng...
Ioniță Buftea

Poveste cu copii și cu câini

CAP. IV.

Unde Griveiu dispare

Pe malul Begheului se întinde stăpână jungla.

Așa au statornicit copiii. Și ceea ce spun ei e lege (tot pentru ei).

Pe potecă, singura care străbate hățișurile, se strecoară tiptil, unul câte unul, la scaldă. La golful Corsarului¹⁾ lângă insula lui Fernando Cortez²⁾.

Așa au botezat-o ei, așa a rămas. Mai există și astăzi, dar nu le mai cunoaște nimeni. Le a trecut vremea. Pe atunci țâșnea apa în sus de doi metri uimită și ea de săriturile năzdrăvane, făcute de „maestrii“.

Aici au învățat băieții să se dea de-a scufundișilea, jucându-se „prinsa“ până ce li se abureau ochii și porneau duium spre casă cu apa curgând de pe ei șiroaie, hăulind câte un cântec desmetic de sculau morții din somn.

În frunte mergea Griveiu până ce s'a întâmplat să-l piardă odată. Câinele era mai voios ca oricând, băieții osteniți în urmă-i, când au apărut deodată la un colț de stradă hingherii³⁾ când l'au văzut au lăsat potăile ceielalte și s'au năpustit cu toții asupra lui. Griveiu a bătut în retragere. Dar n'a mai putut

¹⁾ Corsar, hoț de mare sau pirat. Amănunte asupra lui: poveștile cu piraiți (sângeroase 100%) și filmele cu piraiți. Formula filmelor: H₂O + corăbii + abordaje + dueluri + faze emoționate + poveste de iubire + eroul (pirat sau marinar) + eroina (fiică de pirat sau milady). Sfârșitul: se face lumină în sală.

²⁾ Țsta a fost un spaniol. Tip simpatic conquistador) i se zicea așa pentru că cucerea la Conchite. Mânca Piei-Roșii în frigare. Din această cauză (spune medicul curant) a și murit?

³⁾ Despre hingheri am dat cuvântul unui câine. Și a spus:..... ..!!!

să scape. Pe hingheri îi însufleșea parcă necuratul sau primele puse pe capul câinelui de măcelarii din piață. A scăpat de unul, de al doilea, s'a strecurat printre picioarele celui al treilea, dar al patrulea l-a prins. Când au apărut după colț băeții, și-au văzut câinele târit spre o cușcă pe roate, duba neamului cânesc. S'au repezit să-l scape. Dar duba o luase din loc. Și cu dușmanul ce stă pe loc de poți lupta, dar cu cel ce fuge, ba-

Au ținut apoi sfat mare. Și-au golit pușculițele pentru dijma hingherului ce avea în mâini, scump câinele lor. Unul care avea bicicletă a încălecat pe ea și-a plecat cu banii. S'a reîntors în amurg. Fără Griveiu. Hingherul primise bani dela măcelari și voia să facă din Griveiu o pereche de mânuși. S'au înfricoșat cu toții și-au hotărât că așa o nelegiuire banda nu va lăsa odată cu capul să se împlinească. Și au purces la fapte. Mai întâiu s'au înturnat la casele lor și s'au culcat de vreme de au minunat părinții de atâta vrednică de mirare cumînțenie. Ferestrele au rămas însă deschise. Și când ornicul dela biserică a bătut a 10 oră, s'au cățarat peste pervaze disparând în „palida noapte“ cum ar zice Goethe¹⁾. Cinci minute mai târziu erau pe maidan. Peste o oră au eșit din oraș. Au apucat-o pe șoseaua ce se întindea albă sub bătaia lunii, înainte. Noaptea era senină și caldă. Frumoasă ca amintirea unei povești de iubire.

În aer plutea o boare ușoară îmbălsămată de parfumul florilor și de mirosul sănătos al pământului reavăn. Sus pe cer strălucea limpede calea lactee, jos pe pământ puncte mișcătoare pe dunga albă a șoselei, ceata de copil. În spatele lor luminile orașului dispăreau tremurătoare una câte una, în față se întindea, cer și pământ, noaptea. De pe câmpuri se auzea rar țărâitul greerilor și ici colo pâlăirii argintii, llicuricii.

Copiii mergeau tăcuți. Cu inima strânsă cât a unui porciș, cu ochii ațintiți vulturește, scrutând negurile, cu urechile ciulite

¹⁾ Goethe = casă de încredere. Servește prompt: inspirație, chestii adânci, cultură și orice onoratul public poate dori. Oferă și mostre: Faust. Adresa: Str. Nemuririi. A nu se confunda cu contrafaceri și imitații.

de iepure. Timpul trecea în neștire. Intre nemărginitul câmpurilor și stelele tremurătoare de pe cer.

A trecut o oră. Două.

De undeva s'a auzit lătrat de câini. În față s'a zărit ceva negru. Tiptil s'au apropiat de niște îngrădituri. Erau la capătul drumului.

CAP. V.

Unde Griveiu apare

Cugetă amărit Griveiu, cu botul pe labe, la tristă soarta lui. Căci l-au virît pe dânsul fără osebire într'o hordughie de sârmă, laolaltă cu toate potăile neamului câinesc. Iar iubiți stăpânii lui uitatul-au pre el.

Deșarte sunt și măririle lumești: că eri încă se înfrupta din belșug din ciolanele dela masa stăpânilor și mai abitur din hălcile de carne, dela cei din piață măcelari ciordite, iar astăzi zice ca Aristotel¹⁾ „Primum vivere deinde philosophare“, și Grivei pare că a terminat-o cu viața, pentru că filosofează sau cum s'ar zice cugetă în mod adânc²⁾

Greu trece timpul. Intinsu-s'a grivei pe o rână cercând să treacă pe cel al viselor tărîm, cu amintiri din casa copiilor sau alte câinești episoade. Și se scurg clipele timpului. A ațipit.

Intre timp băeții au sărit cu inima'n dinți gardul. Caută ferit cu o lanternă drumul spre scump câinele lor. Au trecut tiptil pe lângă casa hingerului și s'au îndreptat spre cea mai micuță unde sunt închiși câinii. Au deschis ușa și șoptit, zvârlind lumina pieziș cu chemat câinele pe numele lui.

Visa Grivei o halcă mare de carne și măcelari încremeniți în urma lui, când urechile au prins glas a avea din lumea cealaltă parcă. A ciulit urechile și-a deschis ochii mari ca să vadă în negură pe cel ce-i aduce viață. Glasul a răsunat mai aproape. Șoptit, cu teamă. Câinele a priceput semnificația. A gemut ușor ca pentru recunoaștere, odată și încă odată. S'a ridicat apoi în

¹⁾ Țsta n'a fost câine. N. B.

²⁾ Unii zic că pro fund.

două labe lângă gardul de sârmă. Pașii s'au auzit aproape și o umbră s'a ivit lângă cușcă. O sărutare caldă i-a umezit botul. Un clește a prins să lucreze. Au rupt sârma în două locuri și l-au scos pe Grivei din închișoarea lui. Care de bucurie s'a gudurat tăcut și au purces cu toții la drum spre libertate. Peste gard au sărit ca nimica. Grivei printr'o bortă pe dedesubt.

Ceilalți l-au înăbușit în săruturi. Cu câtă nerăbdare, așteptaseră. Erau așa de voioși, așa de fericiți. Iar în frunte sărea lătrând a bucurie mare, eliberatul.

(Va urma)

Ichi.

Răsărit

Roureză zorile
câmpul, depărtările...
La marginea cerului
iese geana soarelui.

Pe rază lină
revarsă lumină;
se deșteaptă florile,
vuesc de zumzet văile.

Are oarecine
mai mult ca tine
bucurie mare
la fiecare răsărit de soare,

ciocârlie, lie
ce cânți cu veselie
pe aripa văzduhului
imn de slavă soarelui?

N. I. Brebenel

Cântec Hindus

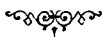
*Acei ce-ați obosit plângând prin văi
Și v'ați plecat spre lespezi sfinte capul,
Opriți-vă la Budha — Luminatul.*

*Acei ce-ați rătăcit din drum în drum
Și v'ați umplut de raze sfinte pieptul,
Opriti-vă la Budha — Înțeleptul.*

*Acei ce-ați tremurat sub aspre ploii,
Fugind de focul patimilor lumii
Opriti-vă la Budha Sakya — Muni.*

*Acei ce-aveți gâttelejul însetat
Și piept neprihănit ca Himalaia
Opriti-vă din drum la Budha — Gaia.*

Gh. Tobiasș

Amintirea

Sub castanii ruginii, bătuți de ploii, bătuți de vânt
Adun un pic din viața mea hoinară
Și 'n frunzele ce cad lin duse de-un molatec vânt
Imi pecetluiesc din viață un pic, ca s'o gădesc la anul iară...

De-atâtea ori am încercat ca 'n vreme
Să-mi dăltuesc o scenă din copilărie,
Dar vremea a plecat și 'n grabă n'a dus decât
O urmă ștearsă din vis... și pe vecie.

Și-așa eu înșelat de vreme
Imi scriu pruncia pe frunza de castan
Și 'n sufletul surdin al coardelor de mandolină
Voi retrăi povestea dragă cu remușcări, din an, în an...

F. Ardelean
lic. M. N. Arad

Un tremur de perdea

O după masă de iarnă cu ger uscat și soare scânteietor.

Lucirea razelor reci, alcătuia cu împletirea scânteilor radiate de cristalele zăpezii un lințoliu de atlas alb, aidoma unui covor primăvăratec, urzit din beteala albă a petalelor de zărzări, năruite și desfoiate în legănări plutitoare pe iarba mărunță.

Zăpada înghețată scrâșnea sub greutatea piciorului.

Saniile alergau cu un fâșâit molatec în clinchetul argintos al clopoșeilor. Zăpada frământată de copitele cailor se ridica pulverizată într'un nou raș alburii, ce se destrăma după câteva clipe fără de a lăsa în urmă-i altceva, decât imaginea unui decor întrezărit de atâtea ori în anii trecuți, și totuși nou cu venirea fiecărei ierni.

Până la marginea zării unde pare-se că cerul se sprinjiă pe pământ, atât cât poți colinda cu văzul depărtările câmpiei, totul era îmbrăcat în alb. Potecile strâmbe săpate în surpături de lut, și drumurile înfundate în smârcuri și viroage hliasoase, toate au dispărut sub zăpada ce căzuse ca o pulbere scânteietoare, în decursul unei săptămâni ce părea fără istov. Numai un stol de corbi, — care își destăinuiau depărțarilor prin croncănitul lor jalnic foamea, sau regretul după o toamnă scursă prea repede, — forma o pată sură pe salcâmi împodobiti ca de sărbătoare cu ciorchini de promoroacă.

Pe albastrul-alburii al cerului, soarele se grăbea să dispară la orizont. Aerul era liniștit, și nici-o pală de vânt nu involbura zăpada. Păpurișul sta nemișcat în marginea bălții, și nici apa nu se mai încrețea în vălurile tremurătoare, iar popoarele de broaște care însoțeau cu orăcăihul lor în serile de vară călătorii în-

târziați, acum s'au refugiat în ciocotul tainic al mălului negru, în care atâtea vieți încet se frâng.

Deasupra câmpiei, în aer, plutea o liniște nefirească. Părea că'n spațiu plutește evlavia unei rugăciuni murmurată în frânturi de șoapte de fecioare.

Pe drumul cunoscut numai de el, soarele ajunsese la asfințit. Zăpada împrumutase reflexe roșii, iar geana orizontului începuse a sângera, învăluindu-se în vâlvătăi de foc, în mijlocul cărora soarele părea o spuză de jăratec încandescent. Cerul împrumutase culoarea catifelei roșii și părea îmbrăcat în hlamidă venețiană. În câteva clipe, soarele se sustrase privirii muritorilor, după un vestmânt de nouri, ale cărui falduri păreau tivite cu dantelă de un roșu-violet.

Albastrul-străveziu al cerului din timpul zilei, liniștea de schit cu maice cuvioase ce plutea în aer, precum și culoarea de togă purpurie în care se învăluiseră soarele la apus, ca un consul roman, erau semne rele prevestitoare. Intunerecul s'a lăsat brusc, acoperind cu mantila-i neagră întreaga fire. Cerul devenise opac, nouri suri sustrăgând privirii Pegasul visătorilor. Zăpada perea mai moale sub picioare decât în timpul zilei; uneori se simțea o vogă răbufneală de aer căldicel. Totul prevestea vânt. Am părăsit fereastra dela care privisem tot timpul și-am plecat în sat.

Am luat-o hai-hui pe ulița întunecată lăsându-mă în voia pașilor să rătăcesc în noaptea liniștită. Și era atâta liniște! Părea că se aude până și zumzetul gândurilor ce se ncrucișează'n sbor, și Doamne, în capumi multe se mai încrucișau! Sburau val-vârtej și toate se'nvârteau în jurul Ei. Mi-apărea la poarta minții geamul în care am zărit-o odinioară, mă gândeam la drumul rătăcirilor de-altădată. Atunci într'o zi de primăvară, către sfâșitul lui Mai, îmi părea o podoabă în orânduiala firii. Avea obrazul gingaș ca floarea de măcieș, de dulceața marmorei din umbră. Cu ochii de

acea intensă voluptate pe care o are catifeaua neagră și cu gura câte-odată de un surâs feciorelnic și argintos, părea desfăcută din minunile primăverii. Atunci umblând în noaptea târzie icoana Ei îmi revenise la poarta minții, și fără să știu, m'am trezit pe ulicioara în care doi ochi cu o undă de surâs în luminile de culoarea lutului nu mă așteptau pe mine. M'am apropiat de fereastra în jurul căreia nu de mult plutea un parfum mai pătrunzător decât sfioasa mireasmă a florilor îndeaevea. Prin geamuri, străbăteau în liniștea nopții acordurile unui cânt, pe rând, de sbucium, de potolire voluptoasă și melancolică, de răsvrătire crescândă. M'am oprit, cu răsflurea întretăiată, într'o încercare intensă spre a nu pierde niciunul din accentele melodioase care făceau să se nască în sufletu-mi chinuit și turburat o complexitate de simțiminte. Am stat și-am ascultat din umbră pierzându-mă pe firul melodiei.

Când s'a stins sururul ultimelor note îngânate în plutare molatecă, Ea venise la geam să potrivească după cerceveaua ferestrei perdeaua ce tremura la atingere, făcând ca prin mișcarea ei tremurătoare să se destrame vraja de vis, ce mă cuprinsese amintindu-mi clipele ce nu se mai reîntorc. Atunci mi-am reluat pașii în cadență nehotărîtă, plecând spre casă, și ducând cu mine un tremur de perdea.

Între timp aerul începuse a se mișca. Opală involburată de vânt hoinar împrășca cu omăt, recorindu-mi obrazul ca'ntr'o clipotire de șipot.

Ajuns acasă, dupăce întetesc focul, sting lampa și mă așez pe marginea patului cu privirile ațintite la flacăra vie și jucăușe din sobă. Pe pereți, umbre negre de fantome nedefinite se sbuciumau alungându-se într'o răsvrătire de o chinuire spasmodică. Pe nesimțite mă furase somnul, privind la jocul umbrelor și dând libertate gândurilor răvășite să rătăcească căutând pașii de altădată; am ațipit ducând cu mine un tremur de per-

dea în regatul viselor. Dar nici aceasta nu-mi era hărăzită, căci o răbufneală puternică a vântului sguiduise geamurile făcându-mă să mă deştept. Vântul bătea cu furie printre ramurile argintate cu promoroacă, ameninţând să le văduvească de această podoabă. În şuiieru-i sinistru îşi cânta pe coarde înţelese numai de el, blestemul celor ce l-au urgisit să pribegească în fugă ne-bună, pe cărări ascunse în noaptea târzie, şi să doarmă în tovărăşia liliecilor prin turlle părăsite şi pe sub ziduri dărăpănate. În căutul de viŃor purtat pe aripi ne-văzute, se îngâna durerea multora şi-a mea cu a lor.

...„Vântule, pribeag răsleţ, ia-mi şi du-mi cu tine durerile şi nenorocul meu, dupăcum mai deună-zi îmi luaşi un vis ce mi-a fost drag şi l-ai dus departe în nemărginiri de zări tăcute.“...

În sobă lemnele au trecut. Din spuŃa jăratecului pâlŃăia din când în când câte-o flăcăruie cu nuanţe al-băstrui. Umbrele, acum conture şterse, păreau obosite după un joc prea svăpăiat. Cu ultima pâlŃăire au plecat la plecare, iar eu urmând aceeaşi cale am plecat cu gândul în ţara iluziilor, lăsând doar vântul să pribegească în neştiire de-alungul câmpiilor printre pomi cu promoroacă, purtându-şi blestemul ursitoarelor neşatornice.

C. T. Logă.

Epigramă

D-şoarei A. Mitrică Lugoj pentru
poezia „Plouă“.

*Poezia-ţi drag' amică,
E-un prilej de torturare;
Căci la urmă 'n loc de ploaie,
Suntem uzi de transpirare*

Aceleiaşi D-şoare, care în poezie
imploră somnul care nu vrea să vie.

*De ce plângi, dragă poetă?
Somnul e în cale, vine;
Dar trezindu-te, fă bine
Nu mai măcina la rime.*

Costel Giurgiţa Şc. N. Timişoara

Natură moartă

Peisaj mort, fără personalitate...
Vehicule distruse,
Proaspete ori răsturnate;
Tunuri frânte,
Maldăre de cartușe trase
Și proiectile — sute;
Imbrăcăminte și alimente rămase,
Părăsite în grabă.
Ruinele acestea mute
Spun tragedia întreagă.

Până și apa mării toarce,
Iar digul
Nu mai are ce face.
Berbecii furtunii
Dorm undeva pe fundul mării.
Un lanț lung de șalupe și de case,
Toate plecate
Obosit pe-o parte,
Inchid brâul portului
Unde abordau odinioară vase.

Ici colo câte un catarg
Fără viață, în larg,
Stă în apă înneecat.
Coloane de fum gros și negru
Spre ceruri au plecat.
Priveliștea e-atâta de senină
Că parcă 'nfundă,
Ca o surdină,
Sgomotul exploziei minelor aruncate...
Peisaj mort, fără personalitate.

Florin Marcu Cl. 7-a Lic. Militar

Epigrame

Lui Cyanus, la poezia „Gânduri“

*Te crezi nu știi ce scriitor
Că scrii aici câte-va rânduri
Dar află că nu-i cititor
Să-și facă despre tine „Gânduri.“*

Radu Mal IV. b

Prea distinsului „epigramist...“ C
P. V. C. D. L.

*Degeaba prăpădești hârtia
Să mai încerci e inutil,
Îți dau un sfat: să lași mania
Parol! „Ex nihilo, nihil“!*

Aceluiași care spune că s'a dumirit
că humorul lui E. N. Grămăticu e cu
cartelă.

*Dar știi c'ai nimerit-o bine?
L-ai făcut praf... e-adevărat.
La el humoru-i cu cartelă;
La tine însă e... blocat!*

Marius din Segarea

1 Martie

*Din adierea vântului de seară,
Gândindu-mă la tine în amurg,
Mi s'a desprins o șoaptă: primăvară...
Și valuri, valuri dorurile curg.*

*Si cum stăteam cu gândurile duse
Și mă simțeam ca fulgul de ușor,
Mi-au năvălit în suflet dorurile-apuse
Si mi-a 'nviat iubirea Mărțișor...*

*Cum am rămas să cânt o clipă doar
Sub farmecul divin al lunii pline
O dragoste cum n'o să fie iar,
Mi-a umplut luna sufletul cu tine.*

*Și-am tremurat la frageda-ți vedere
Ce mi-a venit din depărtări senine...
Am împletit din dor și mângâiere
Un mărtișor de aur pentru tine...*

M. Cârstea I. mil.

Dragă prietene,*)

După începutul anului școlar ai sosit la noi în clasă: erai, ca oricare nou venit, cam sfios și liniștit. Tu erai copil de trupă, refugiat din Ardealul de Nord, care ne-a fost răpit de Unguri.

Erai un băiat de 14 ani, destul de înalt dar foarte slab. După vacanța Crăciunului ai venit câteva zile la școală, apoi ai spus că ești bolnav și nu poți să faci gimnastică. Curând după aceea nu te-am mai văzut. Mai târziu am aflat că, având peritonită, ai fost internat la spitalul Militar. De atunci, în fiecare Joi și Duminecă, veneam cu unul din colegi să văd ce mai faci. Slăbiseși mult și-mi părea foarte rău că ești așa grav bolnav.

La școală, cu toate că erai băiat necăjit, n'ai căzut la nici o materie. Erai liniștit și silitor la învățătură. Blând cu toți, nu te certai niciodată cu nimeni. Ultima dată când te-am văzut, erai și mai slab, numai pielea și oasele, și ochii îți păreau și mai mari.

În noaptea de Luni spre Marți am visat că veniseși la școală și-mi părea foarte bine. Dimineața, când m'am trezit, nu știam ce înseamnă un astfel de vis!

Dar în aceeași zi am aflat că muriseși: gândul tău venise să-și ia rămas bun dela noi!

La școală, când le-am spus colegilor trista veste, a fost jale mare!

*) La mormântul colegului de clasă I. Sabău.

Mie îmi pare foarte rău de moartea ta: când mergeam la tine, la spital, vedeam în ochii tăi o bucurie: era gândul că mai ai colegi, care nu te uită și te doresc!

Păcat că te-ai dus așa de curând!

Părinții tăi, care te-au trimes aici, ca să-ți fie mai bine, nici nu știu că tu ai murit.

Dormi în pace, suflet liniștit și blând.

Tu ești unul din nenumăratele vlăstare ale neamului nostru căzute jertfa nedreptăților de veacuri pe care le îndură Românii din acele meleaguri.

Te-ai stins departe de ai tăi, departe de grija și de dragostea lor.

Legământ facem cu toții să lucrăm din răspuțeri pentru ca, în viitor, orice copil de Român să poată, cu fruntea sus trăi pe plaiurile moșilor și strămoșilor lui, ca vrednicul lor stăpân, nu surghiunit și necăjit, dorind o mângâiere blândă de mamă, și căldura unui cămin ocrotitor.

Costin Miron cl. I b L. D. L.

Impăcare cu tine...

(Scrisoare)

..... N'am putut să-ți răspund fiind foarte ocupat și tot atât de obosit. Voi, tinerii, cu greu înțelegeți că oboseala noastră a bătrânilor e un sentiment de sfârșeală. Putem scrie, dacă începem, dar sub stăpânirea ei, nu ne putem apuca de scris.

..... De intervenit, nu am intervenit nicăiri, fiindcă nu cred că e nevoie, nici nu e util.

Întâi fiindcă nimeni, ție, nu-ți poate face răul de care te temi. Nu poate să-ți strice, nici nu știu, cum crezi tu, că ar putea. Așa că intervenția putea fi mai păgubitoare decât inutilă.

Dealtfel oamenii nu trebuie opriți să facă răul ce-l

intenționează, decât dacă e public, când e particular, trebuie lăsați să încerce, căci e sigur că răul pe care ni-l cioclesc, le pregătește groapa lor.

Din punct de vedere al necesităților vieții, noi ulterior știm ce ne e bine și ce ne e rău. Cum să poți deci interveni hotărât și sigur. „A noastră e mergerea mereu spre țintă” — bunăvoința, pe care nu ne-o poate lua nimeni; răuvoitorii, când noi, prin greșelile noastre, nu-i ajutăm, ne devin binevoitori, împotriva dorinței lor.

Tu ai făcut ceea ce ai crezut că e bine să faci, lasă-le timp să facă ei ceea ce cu cuvântul s'au arătat gata a face. Nu trebuie să-i împiedeci: ca să n'aibă motiv să zică că ar fi făcut, dacă . . .

Tu ai cerut; e dreptul lor să aibă cuvântul să-și verifice față de tine bunăvoința ce ți-au arătat-o. Dacă o au! Dacă n'ar avea-o, nu e paguba ta, ci tot a lor. Tu să fii liniștit, fiind încredințat că adevărații, cinstiții, trudnici muncitori nu vor avea prea mult din cele materiale, dar nu vor fi lipsiți nicicând de cele strict trebuitoare.

Nu e ușor să ne împăcăm cu atâta, deși în realitate, nu avem nevoie de mai mult.

Nu sunt cuvintele mele acestea, ci asigurarea Celui, grija căruia trebuie să ne liniștească toate valurile năpraznice ale frământărilor vieții.

Deci așteptare, dar nu prea înfrigurată, ci normală: a vieții, care face să treacă o zi, ca să vină alta, ducându-ne pe noi, de azi pe mâine, pentru a rămâne *aceiași* și totuși a progresa *în ceea ce suntem* și n'ce nu ne poate împiedica nimeni.

Principal e pacea din tine și din jurul tău; dar aceasta nu depinde nici de prietenul de care te temi, nici de maimarele care nu-și înțelege rostul, ci de împăcarea ta cu tine însuși, prin muncă și credință.

Tata . (A. C.)

Odaia mea...

Odaia mea
Dela etajul
Doi,
Tu prietenă
Mi-ai fost
Intodeauna.
Și câte taine — avem
Noi — amândoi,
Pe care nu le știe'
Decât luna.
Când obosit
Acasă m'ă 'ntorceam,
— Și întristat de
Doruri pământene, —
La adăpostul tău
Eu alergam
Cu lacrimile 'n colțul
Unei gene.
Pe masă aplecat
Tu mă vedeai,
Cu lacrimile 'n
Hohot preschimbate.
Durerea mea doar tu —
O 'nțelegeai
Și încercai
Tristetea a-mi abate.
Odat'o floare
Am lăzut
Pe vârful unei stânci

Dar stânca'naltă
Fost-a prea
Semeață.
Atuncea nenorocul meu
Ți-am spus
Și caldă mi-ai
Adus o mângăere
M'ai învățat că:
Pân'acolo sus
E cale lungă,
Plină de
Durere.
Dar dacă am puterea
Ș'o străbat
Ajunge-voiu pe vârful
Plin de soare.
Deaceea
Drumul care
Mi-a fost dat
Il port mereu
Il port spre
Alba floare.
Când năzuita
Floare
Voiu avea,
Și sufletu-mi
Va fi in
Bucurie
Ți-o voiu aduce-aici,

*Din aspra
Vieață,
Să mă ridic până
La ea
Am vrut*

*Odaia mea,
Tovarăș bun,
In semn de
Prietenie.*

Tralan P. Orlof

Epigrame

Telus, după cum se știe e o marcă de cias.

**Când am văzut Telus semnat,
Am rămas așa năuc;
Și pe dat' m'am întrebat:
— „N'o fi cumva cias cu cuc?”**

*Intre timp însă d-l L. ? Duș i-a făcut
și dânsul o epigramă lui Telus.*

**Intre timp, vai ce păcat!
Lucrurile s'au schimbat.
Și Telus ce să vezi acuș,
N'are „Cuc” dar are „Duș”!**

*D-l Timi L. P. Duș mi-a dictat o
epigramă în trei strofe.*

**Rândurile pentru mine,
M'au uimit, n'am ce să zic:
Calitatea-i zdrobitoare
Calitațea... e nimic.**

Concluzie

**Când autorul e naiv.
Faptu-i semnificativ**

*D-lui V. Lic. Miilitar care mi-a scris
o epigramă.*

**Răspunsul meu a 'ntârziat,
Și faptul zău să nu te mire,
Vreo lună tot am căutat,
Un dram de spirt, chiar uzat,
In ale tale patru șire.**

Epilog:

**Dar la sfârșit m'am consolat,
Și... te-am iertat.**

Daf

Povara nătângă

Atâtea stele-s presărate pe cer albastru
și când mă uit
extaziat,
mirat,
înfricat
cătrec nepătrunsa lume-a veșniciei
mă 'nfioară zănatec gândul nebuniei.

În seara asta fermecată
măreață ca și niciodată
Volbură 'mpărat
și-a așezat
încrunțat
cumplita-i domnie
peste neputincioasele-mi gânduri
sburânde în împrăștiate cărduri.

Gândurile, gândurile
Hârjonitu-s'au ele
rânjind
cu blestematele amintiri,
cu plăpândeile iluzii născânde.
Ce-i cu mine, blestem sau furtună
în astă seară vrăjită,
Cine oare poate s'o spună ?

Crunt,
frânt
plecatu-mi-au slabii umeri
sub povara nătângă,
iar de mila mea
numai o neînsemnată stea
și-o mică privighetoare
au început jalnic să plângă.

Corneliu Pop, I. S. V. Beiuș.

Tărie

Arde de dureri aprinsă, țara dincolo de dealuri
Pe obraji brăzdați de groază, suferința-i peste maluri
Și din case văduvite, lacrimi sparte în pământ,
Sapă cu lopata vremii pentru viața ei mormânt.

Dar e prea mare să 'ncapă. Prinsă 'n lanțuri s'o pornească
Lângă sat în cimitir, nici nu pot să o clintească
Butmăciți rămân toți cioclu: Cum slăbită ferecată schingiuită
(mai rezistă
Ea cu ochi legați de zare, ca lumina lor furată, par 'că nici
(nu mai există.

Și potop mărit se varsă sadică, peste toată Țara..
Din lăutru doua babe, așteptare și speranță-le mai cântă și
(descântă
Le păzesc pe amândouă din credința lor neînfrântă.

Adunați ca la o clacă, liniștiți primesc povestea
Peste ei, fără putință, Crivățul se năpustește. Inșă vestea
Că vor fi în sărbătoare, le strecoară câte-un râset sfidător.

Sergiu Dorin, București

Foi volante

Cinase de mult și se culcase odată cu găinile, ca
la țară.

Bunicii dormeau probabil, sub povara oboselii
provocate de intensă muncă de peste zi, iar el nepotul,
sta în pat, cu mâinile sub cap și privea afară pe fere-
strele luminate alb de razele lunii ce pătrundeau liniștit
în odaie. Voia să doarmă dar nu putea. Era prea fru-
moasă vacanța, prea frumoasă noaptea și prea stărui-
toare imaginile de peste zi, cu peștii prinși pe malul

Timișului, lupta cu prune crude rupte dintr'un prun frânt de vânt, înpuşcatul unei coşofenci din grădina vecinului etc. . . . Se gândea la toate acestea şi-i venea să fipe, să sară, să sărute tumultuos pernele patului sub presiunea sufletului său dilatat de fericire. Sări din pat, ieşi afară pe coridor îmbrăcat numai în pijamaua uşoară şi se așeză pe un scaun privind curtea. Tăcerea misterioasă ce se lăsase peste satul adormit era des întreruptă de lătrăturile câinilor, singurii păzitori ai caselor şi ai avutului în timpul nopții. Dinu era singur acolo cu gândurile lui, dar i se părea că în fericirea sa de atunci trăia întregul univers. Privi în sus sprijinindu-și ceafa de speteaza scaunului. Cerul era înfestat de stelele ce sclipeau puternic ca niște adevărate bijuterii ale nopții ce-i îmbărbătau candidul lirism. Văzu luna și simți din plin semnificația expresiei poetice: „Regină a nopții.“

Iși dădea seama de deșertăciuna afirmației că viața ar fi urită. „E frumoasă, nespus de frumoasă și mai ales atunci când e privită prin prisma poeziei și a frumosului din suflet, căci atunci chiar dacă-i dai de multe ori prin aceasta un accent ireal, el este totuși ideal și o face frumoasă și pentru acei care n'o văd tomai așa.“

Liviu Secoșianu
Cl. V „C. D. L.“

Maxime

1. Timpul costă bani — deoarece trece repede.
2. Să nu te sperie ziua de mâne pentrucă nu-i a ta.
3. Dacă-i spui unui doctor că te simți bine, el se simte rău.
4. Dacă trăești numai în bine, și el se banalizează, plictisindu-te.
5. De multe ori pentru a vedea mai bine, stai în întuneric.

6. Nașterea e o linie de unire, viața un semn de întrebare și moartea un punct.

7. Mersul lumii n'are stație.

8. Vinul e un întăritor și cu forța lui de multe ori te trântește la pământ.

9. Aurul strălucește — dar celui sărac nu-i face decât să-i scoată ochii.

Trimise de Jula Mugurel, D. Loga.

Dor de primăvară

Primăvară, primăvară,
Cât de mult te-am așteptat!
Ca să vii ș'acuma iară
Să ne-aduci mult soare 'n sat.

Să 'nverzești frumoase lanuri
Și nă ne-aduci ghiociei
Vino iar cu a tale daruri
Și cu blânzii mielușei.

Primăvară, ești frumoasă
Ca'o zână din povești!
Te dorim să vii voioasă
Și să intri'n orice casă.

Primăvară, primăvară,
Vino iar la noi în țară.
Adu micii fluturași
Bucurii la copilași.

Mult e de când ai plecat!
Copilașii te-au uitat.
Azi cu toți te cheamă iară
Ca să vii la noi în țară.

Primăvară, primăvară.
Vino iar la noi în țară,
Peste dealuri și câmpii
Lipsite de herghelii.

Te mai rugăm, primăvară,
Să ne-aduci cu tine'n țară,
Pe ostașii cei plecați
Peste Nistru avântați.

Iar acum la încheere,
Iți spun ultima durere
Fă-ne România mare,
Dă-ne vechile hotare.

Dă-ne Ardealul, primăvară,
Trup din trupul țării mele,
Imi e ultima cerere
Să ne-aduci dreptate 'n țară.

S. MIRESCU
cl. II. L. C. S.

Era o zi!

Era o zi
De toamnă gri
Cu nici-un trecător pe stradă.
Și s'a pornit
Un vânt grăbit
Că frunzele 'ncepeau să cadă

Apoi încet
Nemângâiet
A început cerul să cearnă
Strop lângă strop!
Frunze de plop
Se învârteau, cobind a iearnă

Și stând așa
Pe când ploua
A prins ușor să însereze.
Atunci am plâns
Și 'ncet am strâns
Dorurile la pieptu-mi treze.

SANDA GHEMULEȚ

Reverie

Au sosit în zori
cârduri de cocori
mii.
Câmpu-i numai flori
sute de culori
vii.

Mieii pe câmpii
plăpânzi și zglobii
sar.
Se-aud argintii
glasuri de copii
rar.

Soarele răsare
ca un nimb în zare
'n foc.
O gâză 'n răzoare
săru' o cicoare
'n joc.

Colo 'n bălătură
li joc și strigătură
multă.
N'auzi? Nu te fură
vesela natură?
Ascultă!

.....
Am visat?... Tresar.
Afară cad rar
fulgi.
De-acolo din jar
amintiri răsar
dulci.

S. PETRESCU
„LMMV“

Destăinuire

Pentru ziua E. Buella

Același cânt l-aud mereu când arde focul în vatră și flăcările amuțesc încet... alene..

Ce e oare prietenia? Nu este, ca, un șir de fapte ce nu așteaptă niciodată răsplata? nu este oare o continuă luptă din care dorești să ieși tu învingător și în care cel mai mare dușman ești chiar tu însuși? Dar lupta n'o duci pentru tine, ci pentru prietenul tău; pentru a-ți învinge ale — naturii daruri — defectele și impuritățile sufletului tău, pentru ca cu ele să nu păgubești în loc să ajuți pe acela care-ți este prieten. Și din lupta aceasta ca să ieși învingător nu-ți trebuie la rândul-ți un alt prieten care să-ți călăuzească pașii? Și să te îndrepte pe calea cea bună, atunci când tu sigur de tine pășești pe alte căi? Dar oare siguranța perpetuă n'ar trebui înlocuită cu o neconținută teamă de a nu greși, și astfel să-ți continui purificarea ta. — O, dar acest prieten nu mai poate fi un muritor, El trebuie să fie un zeu!... Numai el singur ne va putea ajuta.

Și zăpada dusă de vânt cântă aceeași melodie neînțeleasă.. din același haos pe care l-a adus... Iar vântul hoinar pornește strigând aceeași întrebare :

Ce este oare dragostea? Atunci când doi se iubesc, nu sunt ei un singur suflet? un singur ideal? o singură dorință?

Nu dispere dintre ei orice temere... nesiguranță... Sunt doar un singur gând! O singură faptă..

Ș'apoi vântul pleacă mai departe urlând tot așa de puternic.. Rămân tot așa de singur, tot atât de îngândurat, și eterna întrebare mă chinue tot atât de mult.

Iți sunt eu prieten? Căci lupt întodeauna pentru a mă învinge și nu aștept niciodată răsplata faptelor mele!

Te iubesc?... Căci doresc să fiu o singură dorință... un singur suflet.. un singur ideal!

Dar eu îți sunt prieten?... Lupti tu pentru a te învinge?
Mă iubești?... Dispărut-a din sufletul tău nesiguranța?
Dorești tu același ideal? Ai și tu aceeași dorință?...

Și iarăși urlă crivățul în iarna întârziată și ridică nori
albi de zăpadă nevinovată, albă ca nepătutul crin!

Și fața-mi cade la pământ și sângele-mi se revoltă. — Până
când sufletul meu va fi chinuit? — Când voi primi oare
deslegarea?

..Și trosnetul vreascurilor iar vestește întrebarea și răspun-
sul fără de nfeles.

10 III

Ioniță

O seară de sbucium

Când Sorin se îndrepta spre casă, începuse să se întunece. Felinarele se aprindeau, unul câte unul, făcând să scânteze zăpada.

Sorin își plimba privirea de-alungul străzii pe care treceau călători grăbiți, mașini și tramvaie. Pașii lui scârțiau alene pe zăpadă, îndreptându-se încurând de-alungul unei străzi laterale, de sgomotul și de activitatea orașului. Se apropia de casă.. Pe aiea înzepezită, zăpada părea imaculată. Copacii mai păstrau ici și colo pe la baza coacilor urme de nea... Sorin se urcă alene pe cele câteva trepte ude și lucioase și intră în camera lui. Focul pâlpăia domol în cămin, răspândind o căldură molesitoare. Fotoliul de trestie îl îmbia la odihnă. Se așeză încet și câtva timp privi pâlpăitul flăcărilor. Apoi ca un automat își aprinse o țigare și privi fumul albastrui, în timp ce amintiri îi năvăliseră în minte.

S'au cunoscut într'o zi de Paști și dragostea lor s'a înfiripat dela prima clipă... S'au revăzut în vară și au stat mult împreună, mult, atât de mult încât lui i s'a părut o veșnicie. Zilele pline de soare, când ei mergeau să se așeze la umbra arinilor, să-și dapene acolo dragostea, au fost tot atâția ani pentru el.

Noapțile cu lună când ei mergeau să se plimbe de-alungul râului și în clipocitul-apei, privind pânda argintie a valurilor, el îi murmură versuri...

Timpu' s'a scurs și ea a plecat.. s'au reîntâlnit din nou la oraș. Dar farmecul era rupt. Ea nu mai avea privirea așa profundă, nici timbru' catifelat și domol al vocii. El încerca zadarnic să rețină o fericire care se pregătea să sboare... S'au dispărțit ca doi străini, Ea rămânând doar cu amintirea unor clipe frumoase, iar el dominat de coșmarul lor. Și-i mult de-a-tunci, zilele s'au scurs încet și uitarea a îmbrăcat totul într'un văl de ceață. Totuși acele clipe i-au lăsat în suflet lui Sorin o durere. Știa bine că erau cele mai frumoase clipe din viața lui, clipe pe care nu le va mai trăi niciodată. Acum ce-i mai rămânea? Să trăiască doar cu amintirea lor. De-ar ști ea câtă jale și totuși câtă suferință dulce i-a turnat în suflet. Gândurile lui Sorin începură să se amestece.

I se părea că undeva departe un clopot răsună prelung și vibrațiile lui îi pătrund în suflet. Simți un tremur care-l pătrunse încet; un ciocan nevăzut îi bătea în minte aceleași silabe: Sma-randă, Sma-ran-dă... I se păru că ceva în el se rupe și strânse fără să vrea brațele fotoliului.

Acesta scârții încet și scârțitul lui i se păru comic. Incepu să râdă cu hohote și hohotul lui i se păru sinistru. Zâmbi atunci ironic și murmură: „E prea târziu, e prea târziu pentru a mă iubi, când nu mai am suflet.

Rămase din nou cu ochii țintă la jarul ce arunca pâlپări roșiatice în cămin. Incet, încet, cenușa acoperi și ultimele resturi de jar.

Când întunerecul se lăsă domol asupra camerii, Sorin se ridică din fotoliu. Aprinse lampa și se pregăti de culcare.

Când începu să cânte o melodie veselă, dispăru și ultima cută de pe figura lui.

— În viață trebuie să porți o mască, să nu fii „tu“ altfel viața te sdrobește... Vino deci masca mea cea veselă și lasă-mă să te port...

Intr'un târziu știnse lampa și se culcă. Intunerecul acoperi încet camera și cele câteva lacrimi ce picuraseră pe covorul gros... Erau ultimele lacrimi, ultimele urme ale unei seri sbuciumate!...

Ionel R. Tuca
cl. VI-a C. D. Loga.

Dorul

S'a pornit să ningă de câteva zile și nu mai înce-tează. Fulgii, glumeți, zboară într'una, se agață de cren-gile goale, de strașinile ferestrelor, se cuibăresc în pă-rul mătăsos al fetelor, în mustățile ori sprâncenele bă-trânilor și dau tuturor un aer de sănătate, de voie bună, de sărbătoare, căci îmbracă lumea în veșminte curate, albe.

Satul par'că a așipit sub omăt. Doar fumul ce iese leneș, din coșuri, mai arată că esfe vieață.

Oamenii au trebăluit pe lângă casă, dar acum s'au așezat toți în jurul vetrelor.

În casa lui Ion Murgu, e miros de mere fripte, lumină multă și liniște tot atâta.

Lângă soba veche ce se sprijină pe trei picioare în chip de ghiare, Ion cioplește un lemn, ca să-i treacă vremea, să poată gândi în voie.

Lângă ferestre, ochiuri mari de lumină albă de afară, Maria, nevasta lui toarce. Din când în când, își duce mâneca la ochi, pe furiș, să n'o vadă bărbatul că are și ea gândurile ei. Și fusul se 'nvârtește, zbârnaie îngreuiat de firul ce se desprinde neted din caerul zbârlit.

Bărduța lui Ion lovește regulat lemnul schilod. Dar nici unul nu vorbește. Fiecare e adâncit în gândurile sale, se feresc de a-și întâlni privirile, să nu fie descoperiți.

Maria e îngrijorată de Doinița ei, căci e la școlile înalte dela oraș.

Poate i-o fi frig, poate-i bolnavă și ea nu-i lângă fata-i bălae.

Au dus-o în toamnă, după sfatul dascălului, să învețe că e deșteaptă și frumoasă și are și nume frumos, de domnișoară: Doina. Tat așa o chema și pe fata d-lui notar. Era cea mai mare și cuminte, dar a murit acum două luni. Și de atunci i-a intrat un cuiu în inimă Mariei. Doina d-lui notar s'a îmbolnăvit la școală. Nu-i vorbă, că era ea slabă și acasă, dar totuși. Dacă n'o trimiteau printre străini, nu murea.

I-e teamă Mariei, să nu se îmbolnăvească și fata ei printre străinii aceia. Cine știe cum se poartă cu ea! Și mai este ceva ce o îngrozește: Doina e mică, se pierde în mulțime.

S'a pierdut ea, femeie în toată firea. Dacă nu era Ion pe aproape, cine știe unde ar fi ajuns, pe unde ar fi rătăcit.

Apoi rușinată de gândul ei, ridică repede capul,

par'că ar vrea să se scuture. Ea e o femeie proastă, și nu se poate gândi decât la rele.

Ion se frământă, se zbate de câteva zile. I-o încolțit în suflet un ghiocel și nu știe cum să-și ridice capul

De când a plecat Doina la școală, pentru el casa e goală, curtea pustie, lucrul și-l face cu multă amărăciune, căci nu-l mai întâmpină râsul argintiu și ochii verzi și mirați ai fetei.

Simte cum îl roade dorul. Doina e singura lui fată și nu trebuia s'o trimită la școală, s'o dea de lângă el. Ce nevoie are ea de atâta învățătură? Nu aveau ei destul pământ și casă frumoasă? Puteau s'o ție acasă, s'o învețe Maria să toarcă, să coase. Când ar fi fost mare, ar fi măritat-o. Ar fi fost și ea ca Maria: o femeie bună și muncitoare.

Dar, ar fi fost veșnic muncită, chinuită. Nu vede el că Maria e atât de ostenită câteodată, că nici muncă nu mai face!

S'a gândit că tot mai bine e să ai școală mai multă. De aceea vrea s'o facă pe doina domnișoară. Se fie ca fetele avocatului la care a fost cu fratele său, când a avut el un proces.

Și ce fete mândre erau! Și ce frumos vorbeau cu toți! Parcă vorbeau din carte. Se vede că erau fete învățate!

Apoi și d-l învățător a spus că Doina lui e cea mai cuminte și deșteaptă.

Așa s'a hotărât el s'o ducă la oraș. Când a plecat din gară și a lăsat-o cu gazda (nu-i vorbă că-i femeie bună, d-na Sofica) i s'a oprit în gât un nod și, oricât

s'a ținut el de tare, n'a mai putut răbda. A început a plânge la fel cu Maria.

Și acum, iarăși simte nodul acela urcându-i-se în gât. Nu mai poate. Trebuie să-i mărturisească femeii planul său:

— „Marie! Pe mine mă bate gândul să fac ce pot și să mă duc la oraș, că eu nu mai pot să trăiesc fără ca să n'o văd pe Doina. Măcar să mă duc la stăpân, dar vreau să fiu la oraș, s'o întâlnesc pe Doina doar odată în zi. Poți zice orice, dar eu sunt chinuit de dorul fetii și nu mai pot trăi așa“.

Maria îl privi mirată, apoi începură amândoi să plângă.

Iarna-și cernea liniștită zăpada peste casa lui Ion Murgu, peste sat, peste orașul unde este Doina, peste lumea toată. Și neaua acoperă natura ațipită, pe oameni cu gândurile lor toate.

Și ninge, ninge într'una cu fulgi mari, nepăsători și reci la necazurile lumii, a oamenilor.

Rodica Deleanu
cl. VIII-a C. S.

In clasă

Adormiți elevi'n clasă
Stau cu coatele pe bancă.
Unul câte un căscat mai lasă
Altul strigă să mai tacă.
Plictisiți în grup s'adună
O dezbateră să facă.

Nu mai sună...

Profesoara se încrunță
Și se uită pe sub gene.
Nimeni nu o mai ascultă
Toată clasa geme.
Le repede o insultă
Ce poeme...

Trece o muscă'n zbor pe sus
Toți îi urmărește zborul.
Profesoara a terminat de spus
Iar acum îi țin soborul.
Numai tabla făr' burete
Se usucă ca o prună.
Ușa stă tot pe perete,
Iată... sună.

„10 JIMMY“ L. Com.

Când a căzut o stea...

E'n amurg.

Departa la orizont, soarele se pierde sub culmile
ce împrejmuesc sătulețul, lăsând în urma-i o perdea de
culoare roșie — aprinsă care, parc'ar încerca să se îm-
potrivească întunericului ce se întinde din depărtările
răsăritului.

Stau pe iarbă sub crengile bătrânului dud din curte,
care se leagănă agale, la o slabă adiere călduță. Peste
puțin timp, se așază lângă mine unul din verișorii mei:
Nicușor. Nu l-am observat, căci gândurile mele călăto-
reau departe acasă în oraș la ultimele clipe ale buniciei,
moartă cu câteva zile înainte de plecarea mea la țară
în vacanță.

În jurul meu e besnă. Pe cerul fără nori, au răsărit
stelele. Ochii mei sunt rătăciți prin labirintul ceresc și
nu observ că Nicușor — copilașul ascultător și dragălaș
— privește cu același interes bolta Universului.

Dar deodată o stea se desface dela locul ei și ur-
mată de o dără luminoasă, străbate cerul, pentru a dis-
pare apoi după orizont. În același timp am simțit un
fior în inimă și înspăimântat mi-am cufundat privirea în
întunericul ce învăluia casa.

Atunci, copilașul se dădu mai lângă mine, își așeză mânușița pe a mea și mă întrebă:

— „Mihăiță, dece a căzut steaua? Dar n'am auzit aceste cuvinte pentrucă m'am ridicat imediat și am fugit în casă. Ultimele vorbe ale copilului se pierdură în deplina liniște a nopții:

— „Stai Mihăiță... stai să vin și eu, nu mă lăsa singur...

Eu însă nu mai auzeam nimic.

* * *

M'am culcat însă n'am putut să dorm. Imi apărea în față portretul Bunicei, apoi acesta se ștergea înaintea luminei orbitoare a stelei care a căzut...

Apoi, ca dintr'o mare depărtare îmi vin în minte niște cuvinte: dece a căzut, dece?...

M'a cuprins o părere de rău care s'a schimbat în remușcare. Cu ce-mi era vinovat micuțul să mă port așa cu el.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Când primele vrăbii au ciripit vesele în castanul din fața casei vestind dimineața, Nicușor era lângă mine.

— „Pentru ce nu vrei să-mi spui Mihăiță, dece a căzut aseară steaua?

Mintea lui naivă nu uitase întâmplarea din seara trecută, însă inima lui de copil bun și nevinovat mă iertase.

— „Pentru că, i-am răspuns — nimic pe această lume nu-i fără moarte... și o lacrimă îmi căzu pe mânuța lui.

M. Dragomirescu, IV-A. C. D. L.

Eu

*Trist
Mereu
Un anonim
Sunt eu
Și toți care trăim
Cu greu.*

*Mereu
Huiduit
Cerșesc,
Deși nu sunt iubit,
Iubesc
Eu, un nenorocit*

*Sunt
Chinuit
E drept
Și am slăbit,
Totuși aștept...
Necontenit.*

*Străin,
Batjocorit,
Nemângăiat,
Și ne 'ngrijit,
M'am resemnat
Desamăgit.*

Mihuța Nichifor
cl. VI L. T. D. Caransebeș

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Crestături

Pe strunele desacordate ale harfei sufletului tău,
am încercat să cânt cântec de dragoste . . . Ai râs . . .
Acum lacrimi de sânge de pe Golgota suferinței mele,
cad grele ca plumbul, odată cu amintirile . . .

—0—

Primăvară . . . Natura în haină de sărbătoare, su-
fletul meu doritor de haină nouă. Pe aleea vieții, plină
de florile primăverii, ai înflorit mai frumoasă decât toate.
Te-am crezut zâna lor, căci nu se putea la o ființă
pământească atâta grație, atâta frumusețe, atâtea dorinți
în luptă cu nevinovăția din ochii tăi de culoarea lutu-

lui care ți-a dat viață. În visele din copilărie am văzut toate zânele cu păr de soare. Nu mi-aș fi putut închipui că sunt nouri cari să ascundă strălucirea Dumnezeescului astru.

Te-ai apropiat cu zâmbet pe buze de fecioară. Cu ochi tulburi de somnul trăit, ți-am privit chipul . . . Ai coborât streășina ochilor tăi negri și m'ai luat cu tine . . .

— Unde?

— Spre fericire . . .

—o—

Vară . . . Roadele sufletului se coc. Doamne nu mi-ai golit oare, în suflet toată fericirea ce mi se cuvine în viață din urna Dumnezeirii Tale? Mă tem că da . . . și totuși dacă n'ai făcut-o Doamne, fă-o. Sunt atât de sus pe culmea fericirii încât mi-e teamă să nu mă prăbușesc în gol . . .

—o—

Toamnă . . . Roadele sufletului tău au fost putrede. Incet cad frunzele dragostei tale pe sufletu-mi pustiu . . . Sub covorul lor mă înăbuș . . . Furtuna ochilor tăi îmi biciuie fața. Zâmbetul tău înghiața ghiociei înfloriți din dragostea mea pentru tine.

O picătură de rouă tremură așteptând viața. Iată-o!!! . . .

Doar câteva clipe, apoi un scâncet. Hainul Soare i-o dă atât numai cât să se bucure, apoi i-o ia nepăsător, fără să-i pese că a zdrobit o viață dorită numai pentru el . . .

—o—

Iarnă . . . Fulgii amintirilor cad încet numărând clipele vieții . . .

Bătrân, din valea aducerilor aminte privesc acolo

sus unde firavă, își înalță fața spre Dumnezeu, Floarea Reginii. . .

Am fost cândva și eu acolo. . . Dar înspăimântat zării o avalanșă că pornește deacolo de sus, strivind totul în cale. Imi îndrept privirea spre floarea mea. Abia prind să-i surprind o tresărire, apoi nimic. Cu urlul de iad se sdrobește avalanșa la picioarele mele și din ea apare Floarea Reginei sfârtecată, veștejită, noartă. . .

— Iartă-mă stăpâne. . . Nu sunt vrednică de o singură rază a ochilor tăi, dar tu ești bun, o știi. Ia-mă cu tine, du-mă în coliba ta și încălzește-mă cu zâmbetul tău. Ai trecut de-atâtea ori pe lângă mine. M'ai lăsat să înfloresc, să fiu mai frumoasă. Mi-ai spus că mă vei duce în casa ta. Cât eram de bucuroasă. . . Am devenit așa cum vrei tu, dar ochii mei s'au îndreptat spre Soare și . . . și te-am uitat. Ai suferit mult, știi. . . Acum poți distruge cu o singură strivire de picior. . . Fă-o dacă vrei sau iartă. . . *„Tu ești tânăr, vrei să trăiești și. . . morții toți sunt uitați. . .*

—o—

Răspund scrisorii tale Rodica, trimițându-ți oglinda unui suflet care știe să îndure, să uite și să ierte. . .

Din strunele desacordate ale sufletului meu, am încercat să cânt cântec de dragoste. . . Când l-am nvățat, ai plecat și m'ai lăsat singur, închis în negura durerilor mele. . .

„O floare cât e de frumoasă, o privești îți place, o admiri.

Aceeși floare ofilită, îți inspiră milă, dar tot te te oprești alături de ea. Este tocmai ceea ce nu vreau.“ . . .

Nu milă e ceea ce-ți cer . . . iertare! . . .

Vino în coliba mea. De mult iertarea mi-a curățit sufletul alungând durerea și dacă razele zâmbetului meu nu-ți vor da viață, vei avea aprinse făclii de moarte în altarul sufletului meu.

15. Februarie 1944.

Teodor Șeitineanu, C. D. Loga

Eu sunt regele tău

(O întâmplare din viața mea)

Am citit multe întâmplări din viața scriitorilor mari, ca amintiri din copilăria lor, scrise însă atât de frumos, de par'că le trăim și noi când le citim. Toți avem astfel de amintiri plăcute și neplăcute, dar ne lipsește darul de-a le povesti așa, ca să placă și altora și să le simtă farmecul.

În fiecare vară petrecem câteva săptămâni din vacanță la Bunicul meu într'un sat plăcut de lângă Aiud. Acolo ne întâlnim toată familia destul de numeroasă din partea mamei: Mătuși, unchi, veri, verișoare și nepoți. Toți ne simțim acolo cât se poate de bine, dar mai ales fratele meu și cu mine, cei mai mari dintre nepoții Bunicului. Acolo ne simțim și noi mai la larg, și nu ni-e destulă ziua la câte ne trage sufletul să facem. Mai întâi viața aceea de la țară, cu toate trebile ce aparțin unei gospodării mărișoare și așa de deosebită de viața de la oraș, ne oferă fel de fel de noutăți pentru noi. Luăm parte la toate cu multă plăcere și ne-am împrietenit atât de mult cu țărani, încât am legat chiar prietenii strânse cu mulți copii de vârsta noastră. Când cobora seara cu toate farmecele ei de seară de vară la țară, nu mai știam de noi. Nu mai știam nici de oboseală, sau de cină, nici de ora de culcare, sau de certele ce le primeam de la toți pentru întârzieri, căci o seară de acestea ne sucea capul și o tuleam pe unde puteam: Peste gard, prin grădină, pe poartă și peste poartă. Odată însă într'o astfel de seară, când trebuia să ne întâlnim vreo zece-doisprezece băiețândri ca să hoinărim nișel pe lună sau să stăm de vorbă pe o bancă la una din porți, mi-a rămas în minte cu un fel de simțământ de rușinare și de frică față de Bunicul.

Nu-i plăcea lui deloc că noi o ștergeam și după cină de acasă și mereu spunea mamei să nu ne mai lase. De supărat nu îndrăzneam să-l supărăm, căci ni-e tare drag.

Un om voinic de statură, cu toți cei 72 de ani, dar cu o înfățișare atât de bună și-așa de glumeț, de rareori când îl vedeam supărat sau puțin mânios, așa cum nu e firea lui adevărată, ne înfricam de el. Astfel în seara aceea, deși era cam târziu, căci la țară, vara se cinează pe la ora 9, eu cu un pretext oarecare am șters o în pas alergător la poartă. Era o seară frumoasă, liniștită, dar fără lună. Nu mă gândeam să-mi poată sta cineva în cale să mă oprească din fugă, când colo din întuneric se aude glasul Bunicului foarte energic: „Unde mergi? înapoi!“

Nu-l observasem în goana mea; el își făcea obișnuita lui inspecție pe la grajduri, la șuri, la cotețe și din întâmplare s'a nimerit să aibă și un băț mare în mână, pe care eu deasemenea nu l-am observat. La răspunsul meu cam târăgănat că mi-a dat voie mama, deodată am auzit o lovitură puternică, poc. Bunicul dăduse cu bățul în gardul din apropiere și vocea lui blândă de altă dată, schimbată în foarte aspră: „Eu sunt regele tău, marș în casă!!“ Voise să mă sperie așa de tare, ca să-mi treacă pentru todeauna pofta de a mai pleca de acasă după cină și de a ține minte că vorba lui trebuie să fie ascultată, chiar și peste vorba Mamei. A și reușit însă, căci înfricat și rușinat am alergat la Mama și la cei din casă, unde le-am povestit cum mi-a strigat Bunicul cu atâta energie că el este regele meu.

Toți au făcut haz de această întâmplare, iar în familie, când vrem să ne impunem vreo dorință, a rămas de atunci zicala: „Eu sunt regele tău“.

Bunicul râde cu lacrimi și astăzi de această întâmplare, dar mie nu mi-a venit deloc să râd atunci.

Mircea Borda

cl. II-a B. Lic. C. D. L.

Luptătorii

— file de calendar —

Ne-am născut și am trăit din luptă. Paginile istoriei noastre sunt înroșite de sângele războaielor, amintesc de închisori, de schinjuiri și prigoniri: de permanentă luptă, în toate ramurile, pentru același mare ideal. De aceea, ridicând filele de calendar cu trecerea vremii, negândim cu durere că nu mai sunt și eu mândru că au fost ai noștri la aceia pe care îi numim atât de simplu: *luptători*

Cu arma

„De-așa vremi se 'n vredniciră cronicarii și rapsozii“ scria Eminescu despre faptele lui Mircea cel Bătrân, „principe între creștini cel mai viteaz.

și cel mai ager" cum îl numește Leunclavius, cronicar al Turcilor. Și până înainte de anul dela care s'au împlinit 526 de ani, se intitula demn, cu impunătorul titlu: „Eu, cel dintâi întru Hristos iubitorul singur stăpânitorul, Io, Mircea mare Voievod și Domn cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpânind și domnind toată Țara Mngoslaviei și părțile de peste munți și spre părțile tătărești și Amlașului și Făgărașului herțeg și Banatului de Severin Domn și de amândouă părțile de peste Dunărea și până la Marea cea mare și cetății. Dârstorului stăpânitor“. Ajutând pe Lazăr, cneazul Sârbilor în ciocnirea dela Câmpia Mierlelor și luptând cu vitejie la Nicopole, voevodul Țării Românești, ridica pentru toată viitoarea noastră istorie înțelegătoarea luptă pentru marea comunitate creștină civilizată. Iar când Cuiropitorul i-a călcat pământul, a răspuns cu demnitate, cu încredere și motivare măritului Sultan:

„Eu, îmi apăr sărăcia și nevolle și neamul
„Și de-aceea tot ce mișcă'n țara asta, răul, ramul,
„Mi-e prieten numai mie iară ție dușman este.
„Dușmănit vei fi de toate, făr'a prinde chiar de veste.
„N'avem oști, dară iubirea de moșie e un zid
„Care nu se'nfiorează de-a ta faimă Baiazid.—

Când dușmanul refuză împăciuirea, dând semnalul, „moșneagul“ e în frunte :

„Mircea însuși mână'n luptă vijelia 'ngrozitoare“
„Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare.—

Istoria a prins în loc de mare cinste faptele temerarului războinic și dreptele orânduiri ale înțeleptului Stăpânitor.

Cu Condeiful,

Cel din urmă „Corifeu“, Petru Maior, împlinitorul primului triumvirat ardelenesc, născut între 1753—54 la Căpușul de Câmpie, cu carte la Odorhei, Cluj, Blaj, Roma și Viena, profesor la Blaj și „Crăiesc revizor“ la Buda, plecă pentru totdeauna la 14 Februarie 1821. Cu mintea lumi atâ în bibliotecile apusene, cu deplina convingere a adevărului și cu credință a mărturisirii lui, zidindu-și priceperea și munca temelile lui Sincai și Micu, ridicară cecece rămâne definitiv și răspicat cuprins în istoria noastră culturală sub Capitolul „Școala latinistă“. Aceleași trei drepte drumuri militante — religios, filologic și istoric — le-a bătăuit și Petru Maior. Din conștiința datoriei a păstoririi credincioșilor și pentru mai temeinica pregătirea teologilor, Compuse: Procanon, Didahiile. Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți, Botopopadichia etc; vrând să destrame insinuările dușmanilor că limba română ar fi slavă și că nu ar putea utiliza alfabetul latin, ca și pentru a dovedi prin mărturii filologice latinitatea noastră alcătui: Ortografia romanae sive latinovalochicae, propunând înlăturarea definitivă, a alfabetului cirilic care dă o formă slavă unei limbi hotărât latine; Dialog pentru începutul limbei române între nepot și unchiu, susținând originea latină popu-

lară (vulgară) a limbii române, spre deosebire de Sincai și Micu care opinau pentru cea clasică. În disertație pentru începutul limbei românești, propune exagerat — scoaterea tuturor elementelor slave din limba română. Reluând munca lui Șincai conduse *Lexiconul românesc — latinesc — unguresc — nemțesc* atât de cunoscut sub denumirea de *dicționarul dela Buda*, până la litera I.

Cu „*Istoria pentru începutul Românilor în Dacia*“, apărută la 1812, încercă să combată pe cei porniți „a vomă cu condeiu“ asupra noastră. Istorisind evenimentele, dela cucerirea Daciei până în sec. XIV cu luminări și asupra Românilor, din Sudul Dunării, P. Maior dovedi originea latină și continuitatea elementului român în Dacia, ridicând în fața străinătății, dreptul poporului pe care-l dă permanența lui.—

Același drept și categoric răspuns al realităților noastre așezări aci, dat atunci lui Sulzer, Eder, Engel și lui Kopitar „om cu multă învățătură înarmat“ e valabil și azi, pentru toți cârtitorii.

Cu Cuvântul,

Vremea a închis la 16 Februarie curent trecerea celor zece ani dela moartea neînfricatului luptător și cumpănitului sfătuitor naționalist, Ștefan Cicio Pop. S'a născut la 1865 în comuna Șigău din jud. Someș; urmează dreptul și, după ce termină cu laudă sârghiștii studiilor, se stabilește la Arad, luptând, dela bară în apărarea acuzațiilor români, învinuiți și năpăstuiți de meschinele uneltiri șoviniste. Cu certa perspicacitate a mesianismului pătrundea până, și dincolo de marea pagină pe care istoria va să vină s'o întoarcă și cu ceilalți luptători ardeleni, au ajutat și forțat istoria să nu mai întârzie, această ultimă, necesară și dreaptă întoarcere de viață. Treaz, tenace și neobosit, a apărut poporul român și pe luminații săi reprezentanți, stabilind cu cuvântul răspicat în parlamentul budapestan asupra latifundiară, ridicând dreptul poporului românesc la conferințele interparlamentare, el, Ștefan Cicio Pop, „cel dintâi și singurul ardelean care a avut puțința s'o facă“.

Când dreapta luptă a armelor a adus odată cu jertfa, ca o încoronare a strădaniilor sale, împlinirea visului, atât de drag și atât de plătit, Ștefan Cicio Pop n'a manifestat niciodată că ar fi închiat cu aceasta ultima perorație, a discursurilor substanțiale.

Alături de ardelenii luminați, alături de toți care au împlinit împlinirea, a agitat mereu în frunte același drapel al dreptății, ca o permanentizare practică a îndelungatelor așteptări.—

Durerea zilelor de azi aduce mai vie cununa recunoștințelor noastre pe mormântul plecării lui din Februarie 1934.—

I. GH. B.

Anul literar 1943

O privire retrospectivă asupra creațiilor literare, cari au îmbogățit, în anul 1943, patrimoniul cultural al țării, desigur nu poate menționa amănunțit toate cărțile apărute pe piață, rezumându-se oarecum tradițional în a sublinia cele mai importante contribuții scriitoricești, la îmbogățirea vitrinei noastre literare. Dar nici măcar o obiectivă selecționare nu poate face ce-și propune să rezume activitatea literară pe anul ce s'a încheiat: preferințele pentru un gen sau altul, prețuirea acordată unei cărți a cărei lectură l-a atras mai mult, împing uneori subiectivismul spre erori și aprecieri nu lipsite de evidente deficiențe. Totuși a reține din tof ce s'a publicat, cele mai importante cărți ale literaturii anului 1943, nu înseamnă numai o simplă și banală recapitulare, ci o nouă subliniere a unor valori care, mai ales, s'au impus, reușind să depășească prin importanța lor, categoria autorilor nu prea ocupate de anonim.

Cu toate că vremurile tulburi nu îngăduie o activitate nici scriitorului; și poate nici editorului, așa ca în vremuri bune, totuși în 1943 s'au tipărit numeroase volume de poezie, proză, știință, eseuri multe, multe traduceri de tot felul. Evenimentele militare și politice, la noi cel puțin, n'au stârnit prea mult creația literară a anului trecut, ceea ce a îngăduit ca editurile să poată lansa numeroase cărți. Alături de încordarea spiritelor prinse în adânci prefaceri și neliniști cauzate de război, scrisul românesc în diferitele-i compartimente n'a fost înfeudat nici unui fenomen excepțional care să-l abată dela tradiția-i de categorică afirmare a spiritului în îndrăznețele-i jocuri de imagini și subtile armonii. Bogata producție literară a anului, ne demonstrează încă odată că triumful acestui spirit, chiar când atâtea grele încercări se abat peste țări și popoare, e unica și marea consolare în sbuciumate căutări de echilibru și împăcare între oameni, ea pledează pentru neînvinga-ne pornire spre rândueli noi, spre temeuri de viață dirijată de forțele binelui, adevărului, frumosului, iar nu terorizată de explozii și înșăngerări.

Literatura anului ce a trecut este un popor înafara luptei de proporții necuprinse, o caldă pledoarie și prețioasă sugestie pentru a aderă mai convins la cultul spiritului, apropiindu-ne mai mult de adevăratele virtuți ale omului împlinit sub semnul permanenței veghe asupra problemelor și nedumeririlor ce-l duc în luptă nesfârșită nu cu forțele mecanizate ce strivesc sub șenile nenumărate vieți, ci cu sine însuși într-o penibilă cercare spre desăvârșire, spre idealul de umanitate și purificare...

Poezie, proză, eseu, cristalizând toate cele mai alese gânduri ale omului, elanuri de ridicare spre întreitul ideal de viață și creație, pun sub ochi cititorului pildă vie de gândire și nobilă avântare, în ipostazele cele mai diverse, ale inteligenței umane, în cele mai adânci și revoltătoare speculații

și regăsiri, știind să proiecteze luminos pe om în cuceririle ceje mai de pref atunci când se poate sincer depăși în tot ce are mai pământesc, mai degradant, mai distrugător.

Operele literare apărute în cursul lui 1943, cele mai importante, pun vădit acest contrast între aspra, însângărată, cruntă războire și înțeleapta, reculeasa meditare a omului legat de rosturi așa de felurite, deopotrivă știind să elogieze puterile sacre ale sufletului, mândru de cumișenia și cumpăna rațiunii sale, dar angajat în același timp și în tumult de pătimașe dispute „vrednic slujitor al lui Marte cel aducător de prăpăd și necuprinsă tulburare“.

Incercând să facem o sumară trecere în revistă a celor mai importante opere literare, ne dăm prea bine seama de atâtea omisiuni ce s'ar putea strecura. Totuși în credința că nu vrem să încheem, cercetând amănunțit, bilanțul literar 1943, vom sublinia cărți unanim apreciate, care desigur cântăresc considerabil la activul acestui an.

În poezie, numeroase nume fie consacrate, fie în debit numai, s'au afirmat, cu cărți bogate în conținut aducând note specifice volumurilor de război: inspirație răsărită din eroica încreștare din Răsărit, ori interpretând nu mai puțin eroica reeditare a aramei transilvane, care și-a prelungit ecouri de tristețe nostalgice și speranțe vii în atâtea versuri cu accente patriotice de nivel și realizare foarte diferită.

Din această producție literară prinsă în peisajul caracteristic al actualității, reținem mai ales, ca izbutită cristelizare cu adevărat poetică Poemele de război ale d-lui Radu Syr și Mitologia din poezia ardeleană și „Dincolo de pădure“ ale d-lui Emil Giurgiuca. Poezie de o inspirație pe cât de variată pe atât legată de tainele sufletești ale scriitorului, turnând un conținut propriu în formele corespunzătoare artei sale a avut în acest reprezentanți dintre cei mai cunoscuți și prețuiți unanim: D-l Lucian Blaga a scos Ediția definitivă a versurilor sale, carte cu un cuprins cunoscut din volumele noi, odată deschizătorul de noi orizonturi în poezia noastră de după celalalt război mondial. D-sa a scos însă și un volum cu versuri nouă. „Nebănuitele trepte“. Dintre poeții tineri reținem preferința pentru forma fixă a sonetului, sonet care s'a bucurat de o mare prețuire uneori umplând volume întregi ca la Ștefan Baciu ori Gh. Cuza. Horia Nițulescu a tipărit frumoase versuri în Toamna în paradis. Ion Șingariu un poem de largă respirație: Tară de foc; Radu Gyr: Balade, Anișoara Odeanu: Moartea în cetate și în ultimul timp d-l M. Benciuc și-a tipărit versurile elogios primite în editura Fundațiilor: Poezii.

În proză avem opere datorite scriitorilor de mult consacrați printre formatorii creatori de aleasă literatură d-l M. Sadoveanu a tipărit al treilea volum din Frații Jderi anume Oamenii Măriei Sale, o amplă frescă a vieții românești din veacuri apuse adăugând un nou titlu de izbândă și grandioasă realizare a marelui scriitor. Trebuie iarăși să amintim noua ediție din marele roman al lui Cezar Petrescu „Ochii strigoiului“, roman ce prelungește pe

aceiași linie de interes și vi valoroasă evocare a sbuciumului contemporan prins și în „Intunecare“.

Strălucite calități de romancier a dovedit mai ales Radu Tudoran, care s'a afirmat și impus în „Un port la răsărit“. Criticul cunoscut Octav Șuluțiu în „Mântuire“; Eusebiu Casnilor în Prăpădul Solobodei. Interesantă și frumoasă evocare ne-a dat N. I. Vitescu în Homer iar Dinu Pillat a debutat cu succes în „Tinerețe ciudată“, vădind însușiri de observator și dibaci stilist. Ioan Petrașincu a tipărit „Cova și dragostea iar Ioana Postelnicu „Beznă“.

Nuvela și eseul au avut reprezentanți dintre cunoscuți literați autori ai mai multor opere în proză. Victor Papilian a scris Manechinul lui Igor iar V. Beneș, Semn rău, amândouă cărți de uvele fantastice, favorabil primite de critică. În „Simple întâmplări“. Ion Pas aduce scurte încreștări, inteligent și uneori invitații la meditare pe marginea unei sugestii ori interpretări personale. Liviu Rebreanu n'a fost cu totul departe de arena literară: „Amalgam“ conține bună parte de studii, articole, amintiri reunite într'un document de justificare a unei activități multilaterale.

Mai eogată a fost — se pare — activitatea eseștilor și a criticei. G. Călinescu înainte de a-și vedea din nou în vitrine monumentala „Istorie a literaturii române“ a dat la iveală „un mit mongol“, iar Mircea Eliade apare cu „Comentarii la legenda Meșterului Manole“ și cu „Insula lui Euthanasius“. Șerban Cioculescu a scris interesanta și de pătrunzătoare analiză „Aspecte lirice“ cântecu prorane iar Vladimir Streinu, cunoscutul critic literar director al Kalendelor, a tipărit tot la Casa Școalelor: „Clasicii noștri“. Mai des a fost întâlnit în acest an numele d-lui Ovidiu Papadima cu volumele Neam, sat și oraș în poezia lui Octavian Goga și articole de critică literară adunate în Creatorii și lumea lor. Tot eseuri publică și Ion Pillat în Prodrtie și literatură, iar profesorul D. Caracostea a tipărit la Fundațiile Regale al căror director este, valoroase volume de critică și erudită analiză a fenomenelor literare. Creativitate eminesciană. „Critice vol. I. și II. și Expresivitatea limbii române“. D. Ralea cunoscutul autor al mai multor volume de subtile interpretări din problemele estetice, sociologice și psihologice, a tipărit două volume de eseuri „Intre două lumi“ și mai recent „Înțelesuri“ în aceeași notă de inteligentă și originală formulare a unor opinii ce i-au fixat încă de mult fără echivoc, atitudinea consecventă unor principii expuse în cărți și la cursuri. La acestea mai adăugăm „Limbă și cultură“ alături de masivul studiu „Meglonoromâni“ a prof. Th. Capidan.

Așadar, literatura în 1943, și-a avut creatorii ei, realizând chiar în împrejurări grele, atâtea vrednice de reținut opere. Intr'o sumară catalogare multe nume poate vor fi scăpat cercetătorului fenomenului literar, în desfășurare firească de alungul unui an a activității scriitorilor. Ca în orice privire de ansamblu însă esențial e ca să iasă în lumină caracterele specifice ale unui proces literar, care frământă în cadrelele fixate de înaintași, plămada nouă pentru viitorul culturii și literilor românești.

Gh. Bulgăr.

<i>10 Jimmy</i>	In clasă.....	36
<i>M. Dragomirescu</i>	Când e căzut o stea ..	37
<i>Mihuța Nichifor</i>	Eu	39
<i>Teodor Șeitineanu</i>	Crestături	39
<i>Mircea Borda</i>	Eu sunt regele tău.....	42
<i>I. G. B.</i>	Luptătorii	43
<i>G. Bulgăr</i>	Anul literar 1943.....	46

Având material foarte mult, nu cruțăm nicio jertfă pentru a mulțumi pe cât mai mulți din iubii noștri colaboratori, am mărit din nou paginile revistei, deși am ajuns să ne coste numărul peste 50.000 Lei; totuși nici așa nu am putut să publicăm tot ce avem bun și publicibil. Dar încetul cu încetul toate lucrările bune se vor învrednici de cinstea tiparului.

Cluj / Central University Library Cluj

Lucrările pentru numărul 4, Aprilie 1944, se vor trimite până la data de 27 Martie 1944 pe adresa: Timișoara III., Strada Vadul Călugăreni No. 2.

Abonamente pe anul școlar 1943—1944:

Pentru instituțiuni	2000 Lei
Abonamente de încurajare	1000 "
Pentru d-nii profesori și părinți	600 "
Pentru elevi	600 "

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

Prof. Augustin Cosma, Timișoara III, strada Vadul Călugăreni nr. 2

.....

BCU Cluj / Central University Library Cluj

.....

.....

.....

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE - G. MATHEIU - TIMIȘOARA, TELEFON 24-86
